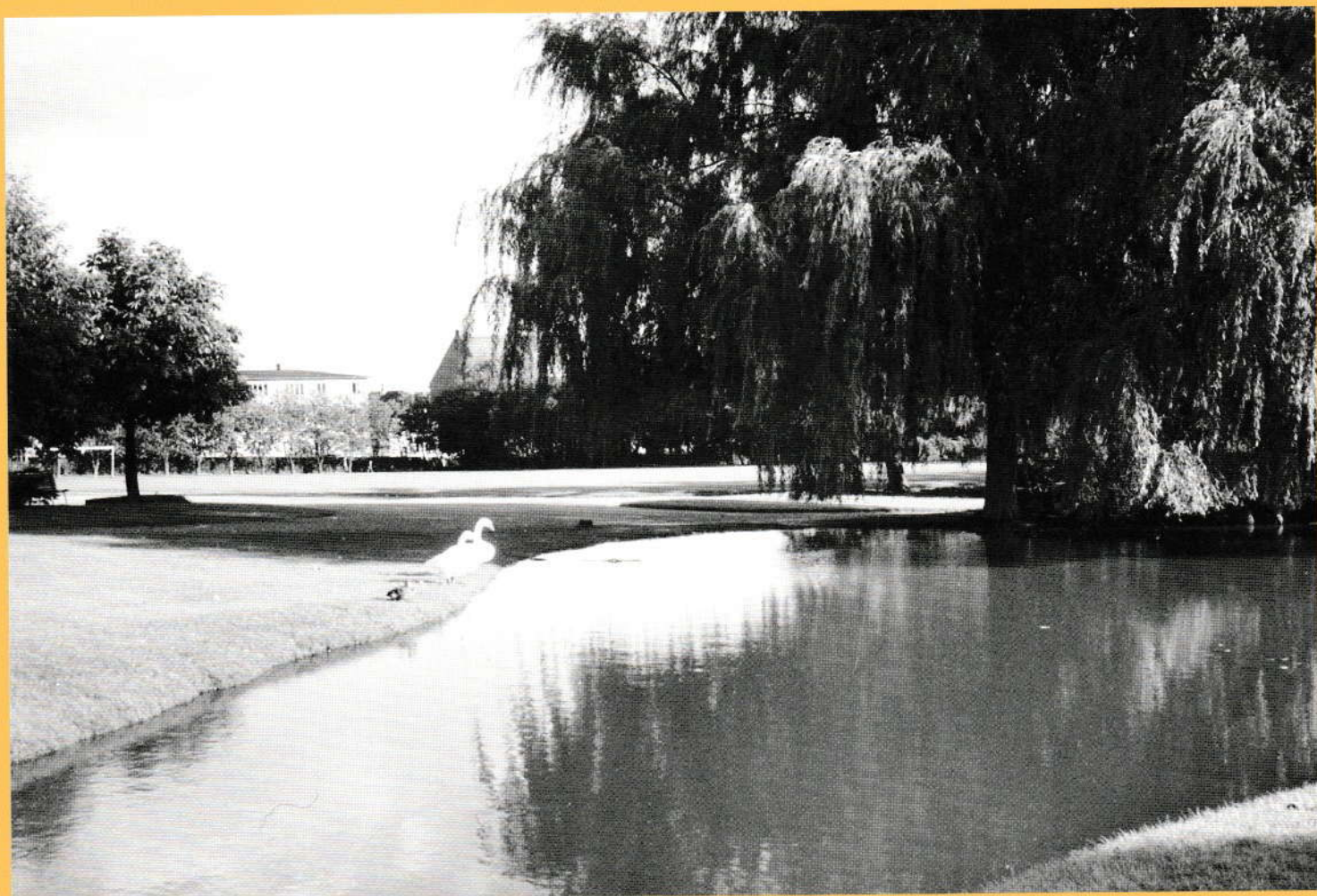

KALENDER 2015

Indhold:

- Grønne områder fra Klokkervej til Åby
- Benzintank med betjening
- Vituna, stor arbejdsplads med unge piger
- Gartneriet Belgrano
- Lokal lillebil og TAXA: Chevrolet 1934, 1952 og 1959
- 7 forretninger rundt i Åbyhøj
- Fysik på Åby Skole

Parken med den store sø, fastboende svaner og perspektiv til Thorsvej.

Billedet er taget i 1954. Søen har en anelig størrelse. Parken udgør en helhed, idet der ikke på det tidspunkt var opstillet et stort trådhegn bag fodboldbanens vestlige baglinje. Svanerne havde vinterophold på loftet ved parkgartner Søren Laursen, der boede i en lille bindingsværksejendom, der indtil 1954 lå på hjørnet af Thorsvej og Åbyvej.

1950'erne var tiden, hvor Åbyhøj Amatørteater gennemførte friluftsforestillinger i stor stil, bl.a. af Elverhøj. Fodboldbanen er i rigtig mange år blevet brugt til træning og turneringskampe.

Foto: Århus kommunes Biblioteker, Lokalhistorisk Samling.

AABY-AABYHØJ

LOKALHISTORISKE FORENING

Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Forenings kalender for 2015.

Foreningen har igen gjort gode fund af markante motiver til glæde for mange.

Album, skuffer og lokalhistorisk samling er findesteder.

Når vi spørger og viser interesse, får vi glade svar og tilbud.

14 af 24 billeder i denne kalender er skaffet til lejligheden.

TAK

Derfor denne opfordring til kalenderlæserne: Kontakt Lokalhistorisk Arkiv på Biblioteket på Ludvig Feilbergs Vej (åbent hver torsdag kl. 15.30-17.30) eller et af foreningens bestyrelsesmedlemmer (se næstsidste side), hvis du har spørgsmål eller vil låne/overdrage os papirer eller billeder.

I arkivet og foreningen ser vi gerne borgere, der vil medvirke ved opklaring og fastholdelse af lokalhistorien:

- Nutiden bliver til fortid. Derfor vil vi sætte pris på at få skriftlige beskrivelser af nutidige forhold, steder og situationer.
- Fx med at fotografere bydelens hverdag og forandringer.
- Være med til at fortælle skoleklasser om Åbyhøj. Eleverne venter.
- Sammen med andre finde interessante temaer i arkivets gamle aviser fra lokalområdet.
- Opgaver med at tyde arkivets gamle eller ældre fotografier.
- Være med til at udarbejde en kronologisk oversigt over forretninger i Åbyhøj.
- Kigge nærmere på Åbyhøj i Erhvervsarkivet!

Kontakt et bestyrelsesmedlem, hvis du vil høre nærmere. Der er opgaver til alle tider: 2-10 timer.

Også i år en stor tak til dem, der støtter vor forening ved at forhandle vores kalender:

Frisør Jens

Fisker-Min Slagter

Danske Bank

Rema 1000

Arbejdernes Landsbank

Gardinforretningen Verner Jensen

Tobaksafdelingen i Kvickly

Den Gamle Slagter Fisker, Charlottehøj kød.

Desuden en tak til vore sponsorer:

Aabyhøj Håndværker- og Handelstandsforening

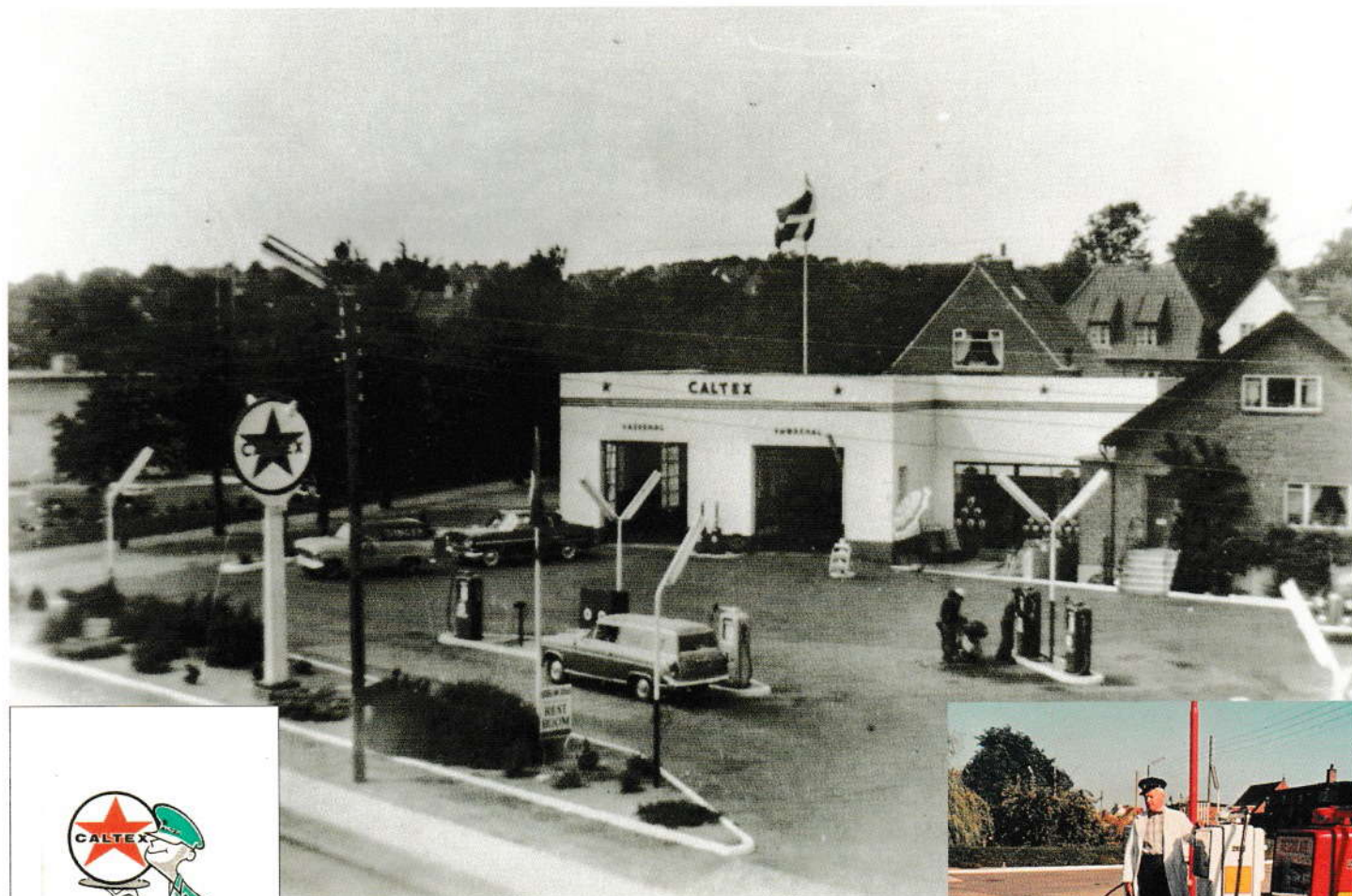
Gissel Møbler

AL2 bolig (tidl. Aabyhøj Boligforening)

Home.

Gunner Rosenstedt Nielsen – formand.

November 2014

Caltex Service Station, Silkeborgvej 300.

I efteråret 1956 åbnede en ny tankstation på Silkeborgvej 300 i Åbyhøj. Den nye Caltex Service Stations forpagter hed Jens Harry Dalsgaard. På tanken var der foruden forpagteren ansat en mand. I weekenden og om aftenen var det som regel unge mennesker, der sørgede for betjeningen. Der var jo ikke selvbetjening dengang, så forruden blev vasket, mens der blev fyldt benzin på bilen. På stationen blev der lavet småreparationer, skiftet dæk og olie samt vasket biler. Jens Harry Dalsgaards hustru Marie passede regnskaberne.

I begyndelsen af 60'erne skiftede servicestationen navn til Chevron. Dalsgaard havde tanken til efteråret 1969. På billedet til højre ser man forpagterboligen. Man kan desuden se en scooter, der får tanket benzin. Mellem smøre- og vaskehallen kan man se de små tanke med benzin iblandet olie til knallerter.

I dag er der en UNO-X tank på stedet.

Januar 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Personalet på A/S Vituna, Jakob Knudsens Vej 12.

Et fantastisk motiv! Den første lokale arbejdsplads med unge piger.

60-70 unge piger en sommerdag i 1943 foran A/S Vituna på Jakob Knudsens Vej 12. Halvdelen af pigerne var fra Åbyhøj – og havde just afsluttet deres skolegang. I første række ses Margrethe Toft som nr. fire fra højre. Seks pladser længere henne og i anden række møder vi Nina Toft.

Garvning af fiskeskind til fiskelæder og fodtøj, møbelbetræk, frakker, punge og snørebånd begyndte i 1942 på fabrikken, der hurtigt fik 100 ansatte, der arbejdede i to holds drift.

Råvarerne kom fra hele Danmark og produkterne afsat i hele Europa. Efter Besættelsen søgtes produktionen opretholdt, men det lykkedes ikke. Fabrikken administrerende direktør var Th. Bendstrup.

I 1954 flyttede Kamstrups fabrikker ind. Dernæst Baumer-Group. Nu er alt væk.

Man kan orientere sig ved hjælp af søen på det lille billede. Her stod skorstenen. Kamstrups villa er ombygget til fire lejligheder og resten af grunden udstykket i villaparceller.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Februar 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Åbyvej med lærerindgang til Åby Skole, Aaby Bækgaards jorder og Aaby Mølle i baggrunden.

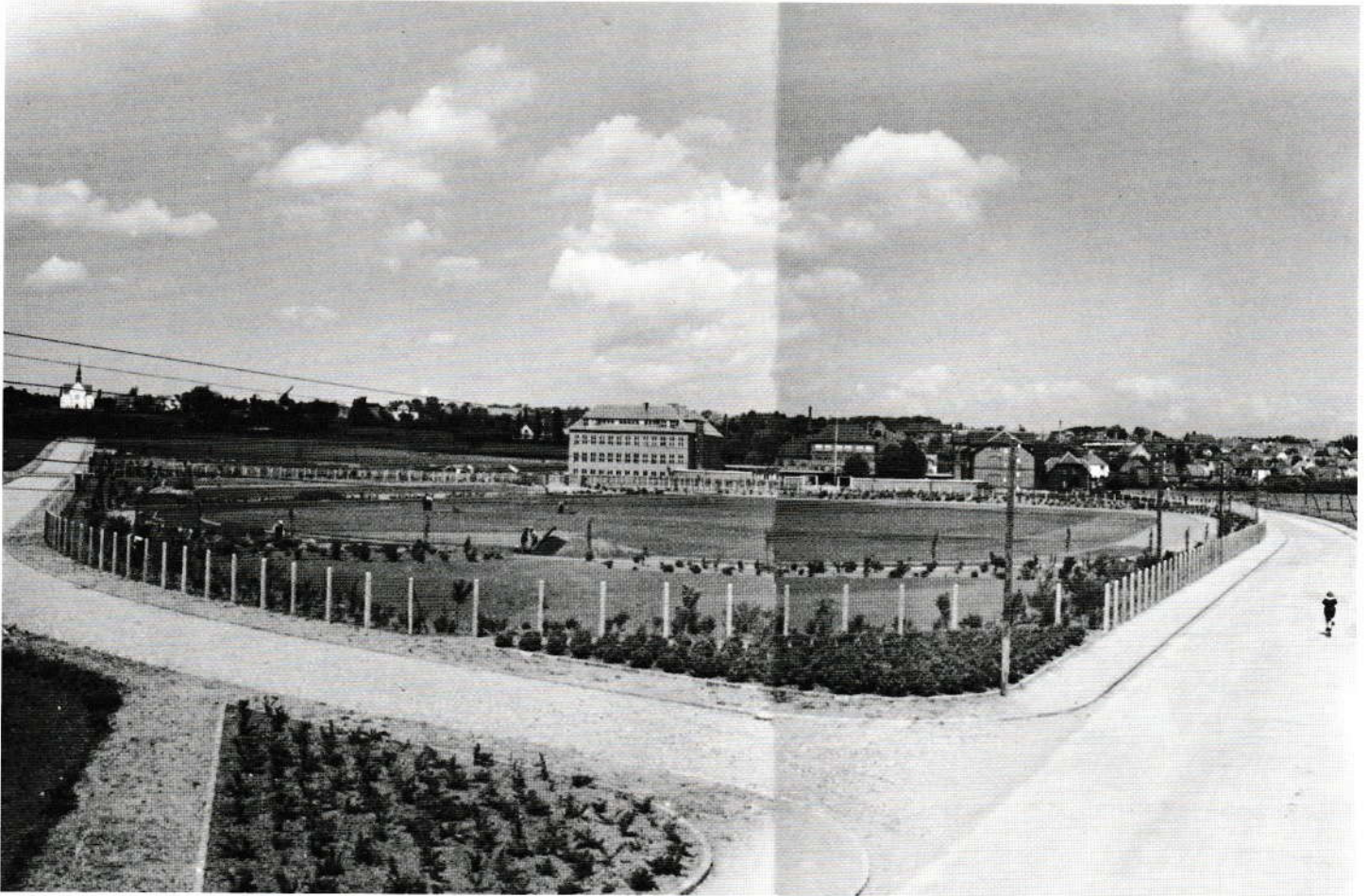
Året er 1925. Fotografiet er taget fra det sted på Åbyvej, hvor der i dag er indkørsel til Åby Skole. I midten af billedet den øverste del af B.S. Ingemanns Vej med helt nyopførte villaer tegnet af arkitekt Axel Høegh-Hansen. I horisonten ses fra venstre en bevoksning, hvor Aaby Bækgaard anes, derefter Aaby Mølle og villa Liswa. Til højre Bækhuset. I forgrunden et gelænder ved et rørlagt vandløb under Åbyvej. Vandløbet kom fra den nederste del af parken og for- enede bækken, der løb fra Aaby Gammelgaard og forbi Aaby

Bækgaard, med den bæk, der kom fra Staahøjgaard. Denne bæk fører stadig vand til parken. Axel Høegh-Hansen tegnede administrationsbygningen for Frichs Fabrikker (1912) og en villa på Vølundsvej. Desuden adskilligt i Århus, fx Aarhus stadion (1916-18), villaer for AAB på Dr. Margrethes Vej (1921), Parkallé 1-15 (1931) samt Aarhus Amtssygehus (1931).

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Marts 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Åbyhøj Stadion i 1944. Åbyhøj set fra syd.

Åbyhøj Stadion omkring tidspunktet for indvielsen. Der er endnu ikke stillet fodboldmål op, og tre gartnere er i gang med færdiggørelsen. Rækkehusene langs O.I. Offersens Vej og Kr. Kolds Vej er ikke bygget, og vejen er ikke ført igennem til Silkeborgvej. Åbyhøj Kirke og Aaby Mølle ses i baggrunden.

Dette billede illustrerer med al tydelighed, hvordan der indtil midten af 1950'erne var en bred grøn kile ned gennem Åbyhøj fra Hasle Mark til kirken og videre til landsbyen Aaby. Se desuden billedet for marts måned.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

April 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Købmand Ole Edslev Christensen, Chr. Winthers Vej 55.

Ole Edslev Christensen kom i 1946 i lære hos købmand Carl Sørensen i Odder.

I 1954 købte Edslev købmandsforretningen på det sydøstlige hjørne af Vibyvej og Chr. Winthers Vej.

Selve ejendommen ejedes af Christine Møller, som tidligere drev forretningen, men solgte den til Fårup, som igen solgte til Edslev i 1954. Købet bestod af forretningen med varelageret.

Fårup startede i stedet mejeriudsalg i Tousparken, da han mente, at der var mere fremtid i et mejeriudsalg end i en købmandsforretning!

På facaden ses tydelig angivelse af indehaver og centrale varekategorier som kolonial, kaffe, vin og tobak – 3 % at spare.

Forretningens personale, lokalets indretning, varesortimentet på hylderne og foran disken markerer dynamik. Skiltningen også: Camping var en del af sproget. Fra venstre ses Grethe Edslev, Ole Edslev og eleven, Grethe Vestergaard. I dette kryds var der dengang i alt fire forretninger: 2 købmænd, en frisør og en slikbutik.

Billederne er taget i 1957.

Foto: Privateje.

Maj 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Købmand Edslev, men nu i Solgården.

Edslev flyttede i 1960 forretningen hen i det nybyggede Solgården på hjørnet af Vibyvej og H. Hertz Vej. I den nye forretning indførte Edslev selvbetjening. Man tog selv varerne, lagde dem i en kurv og gik til kassen, hvor man betalte. Sam-

tidig afskaffede Edslev "Købmandsbogen". På et tidspunkt havde Edslev også købmandsforretning i Bispehaven. Forretningen i Solgården solgte han i 1995.

Juni 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Stor sandkasse i Parken.

Parken blev udvidet med den vestlige del fra Vibyvej til Silkeborgvej og indviet som *Lystanlæg* den 9. juni 1929. Her blev plads til en moderne legeplads med en lille karrusel, en stor karrusel, en mægtig vippe – samt en stor og flot sandkasse. Fotografiet er fra juni 1935 og anledningen kunne meget vel være en børnefødselsdag, når beklædningen betragtes:

pigernes fine kjoler og drenge i hvid skjorte eller slipover. På bænken i midten er der "tovtrækning" – drenge mod piger. Kender du børnene?

Bag buskadsset ligger tennisbanerne og til højre en lille skrænt ned til den romantiske sø Gryden.

Foto: Århus kommunes Biblioteker, Lokalhistorisk Samling.

Juli 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Gartneriet Belgrano, Tousvej 79. Vejkrydset ved Vibyvej.

I 1925 vendte Vilhelm og Petra Jensen, der begge stammede fra Viborg egnen, tilbage til Danmark efter i mange år at have drevet landbrug i Argentina. For de penge, de havde tjent i Argentina, købte de i 1930 gartneriet på hjørnet af Tousvej og Vibyvej og navngav det Belgrano. Navnet er spansk og betyder "god høst".

Gartneriet blev udbygget med et stort areal under glas. De var begge fremsynede, introducerede nye – ofte eksotiske kulturer, og var engagerede i etableringen og udviklingen af GASA. De havde konstant tre til fire lærlinge.

Udover gartneriet, drev de også grønt- og blomsterudsalg på Vibyvej og i Guldsmødegade i Aarhus.

Billedet er fra midten af 1930'erne og viser gartneriets dengang kendte 'prærievogn'. Det er Vilhelm Jensen, der sidder på forskærmen. Af de fem gartnere ses i midten Holmgerd Gudmundsen, der kom fra Island.

Efter Vilhelm Jensens død i 1953 fortsatte Petra Jensen driften i nogle år. I 1957 blev det meste af arealet solgt til Boforeningen Solgården. I 1960'erne blev gartneriet afviklet.

Foto: Privateje.

August 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Isenkrammer Robert Bagge, Silkeborgvej 245.

Isenkrammer Robert Bagge, der var født i 1907, overtog forretningen på Silkeborgvej 1. oktober 1931. Forretningen var indtil da drevet af M. Møller Sørensen, men ejet af isenkrammer Folmer Hansen fra Århus.

Ejendommen ejedes af frk. Anthoinet Anthonsen, der havde haft hjemmebageri på hjørnet ved Frodesvej i ca. 25 år og som hørte til den første gruppe af handlende og håndværkere på Silkeborgvej: kolonial, bager, slagter, skomager og skrædder.

Fra 1920'erne startede en ny fase af tilflytning til Åbyhøj og dermed også unge nyuddannede forretningsfolk, der åbnede butikker med varekategorier som fx trikotage, mælkeudsalg, sæbehus, boghandel, bank, trævarer, glarmester - og altså også isenkram. Billedet er taget omkring 1932.

Foto: Privateje.

September 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29					

Taxa-Thomsen, Silkeborgvej 233.

Christian Dam Høeg Thomsen, født i 1903, købte lillebilforretningen på Silkeborgvej 233 (dengang nr. 33) den 12. august 1933.

Chevrolet årgang 1952 sammen med Christian Thomsen og Chevrolet årgang 1959 med Konrad Gisselmann er taget på parkeringspladsen foran Åbyhøj Kirke i 1960. Bemærk de fortløbende numre på pladerne.

På det lille fotografi ses Chevrolet årgang 1934, X 9776, på holdepladsen ved Silkeborgvej 233.

Thomsen, der i 1940 fik TAXA-autorisation, havde desuden holdeplads på Torvet. Hvis der ingen hyrevogne var på Torvet, kunne man finde en telefon på bagsiden af kiosken (nu kebab). Her var der et lille vindue, der kunne åbnes og en telefon, hvorfra man kunne rekvirere en taxa. Vinduet kan stadig ses på den lille bygning.

I 1952 købte Thomsen et radioanlæg. Han var den første i provinsen, der havde radiotelefon i bilerne. Ikke engang redningskorpserne eller politiet havde sådanne anlæg. Forretningen ophørte i 1960.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

Oktober 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Silkeborgvej 255: Et hus fra 1924 med fire forretninger i 51 år.

Ejendommen på Silkeborgvej 255 blev bygget i 1924, men billedet her er taget i 1975. I alle disse forløbne 51 år var der købmandsforretning, slagter, guldsmed og frisør. En del af en dokumentation kan ses i kalender 1997, juni og november.

Købmand: 1924 K. Salmonsens, 1925/26 Johannes Sandergaard, 1929 Peter Bentzon og derefter sønnen Frank Bentzon.

Delikatesse/slagter: 1924 fru Petersen, 1933 Heinrich Nielsen, 1971 Jørn Bruun.

Guldsmed: 1924 Haldur Moll, 1946 K. Thøger Andersen.

Frisør: 1946 Willy Stjernholm Larsen.

I 1935 ejede smedsvend Jens Sørensen ejendommen. Jens Sørensen arbejdede på Blikvarefabrikken.

Vi modtager gerne supplerende oplysninger.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

November 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Fysiklokalet på Åby Skole.

I 1934 indrettede man på Åby Skole i B-bygningen to faglokaler, et til fysik og et til naturhistorie. Billedet viser fysiklokalet. Et faglokale med denne indretning har givet mulighed for undervisning og forsøg på et højt fagligt niveau. Der var nemlig installeret gashaner og el på alle elevpladser, så eleverne kunne arbejde med forsøg. Skabene, som ses i baggrunden, var fyldte med spændende instrumenter. Mange husker sikkert opladningsmaskinen med et stort hjul, som kunne drejes og fremstille elektricitet.

Den modigste elev i klassen fik en ledning i hver hånd, hjulet på maskinen blev drejet og man kunne se håret rejse sig på hovedet. Eller "De magdeburgske halvkugler", to halvkugleformede skåle med et håndtag på hver halvdel. Halvdelene blev sat sammen og suget tomme for luft. Selv klassens stærkeste dreng kunne ikke trække dem fra hinanden. En nyere udgave ses på det lille billede. Desuden billede af trefaset vekselstrømsgenerator på Åby Skole.

Foto: Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Arkiv.

December 2015

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Aaby-Aabyhøj Lokalhistoriske Forening

Foreningen har til huse sammen med Lokalhistorisk Arkiv på Åby Bibliotek, Ludvig Feilbergs Vej. Her er mødestedet for de fleste af foreningens arrangementer.

Foreningen blev stiftet i 1988 og har nu 410 medlemmer.

I reglen er der seks arrangementer om året, hvoraf det ene gennemføres i samarbejde med Biblioteket.

Et lille indtryk fra året 2014:

- I februar *Aaby i 1850'erne*. Et møde med livet i landsbyen for sognets 250 indbyggere.
Hvem de var og hvad de talte om.
- *Byvandring* i maj i det østlige Åbyhøj: *Frejasvej, Kastanie Alle, Rønne Alle og Heimdalsvej*.
- *Sensommerudflugten den 23. august* gik til *Han Herred* med Aggersborg, Fjerritslev Museum, Slette strand med bådbyggeri, Kokkedal, Thorslev og Bejstrup Kirke.
- I samarbejde med Biblioteket præsentation af brudstykker fra 24 skriftlige fortællinger under overskriften MIN TILKNYTNING TIL- OG MIT LIV I Åbyhøj.
- November 2014 brudstykker fra en lydoptagelse af interview med afdøde isenkræmmer Robert Bagge: *Isenkræmmer i Åbyhøj i 50 år*.

Det er muligt at følge foreningens aktiviteter på

www.lokalhistorisk-forening-aabyhoj.dk.

Indmeldelse i foreningen kan foretages via hjemmesiden, kontakt til en af bestyrelsens medlemmer eller ved henvendelse på arkivet i åbningstiden, torsdag 15.30-17.30.

Årligt kontingent: 50 kr.

Bestyrelsen består for tiden af følgende medlemmer:

Formand:	Gunner Rosenstedt Nielsen, tlf. 8615 9545 / 4035 6799
Kasserer:	Robert Rasmussen, tlf. 8625 0124
Sekretær:	Erland Wittus, tlf. 8625 9086 / 2272 8230
Bestyrelsesmedlem:	Niels Løgager Nielsen, tlf. 8615 3688 / 2024 5180. Niels er leder af arkivet.
Bestyrelsesmedlem:	Arne Sørensen, tlf. 2267 9181
Suppleant:	Preben Blæsild, tlf. 8615 7344
Suppleant:	H.P. Mortensen.

MIN TILKNYTNING TIL- OG MIT LIV I ÅBYHØJ

Aaby–Aabyhøj Lokalhistoriske Forening og Åby Bibliotek inviterede i foråret alle borgere med tilknytning til Åbyhøj til at fortælle om Åbyhøj og deres tilknytning til stedet. Opfordringen blev ledsaget af følgende idegivende inspiration fra en nedsat arbejdsgruppe:

Fortællingerne kan være fra nu eller fra engang, de kan være lange eller korte.

Fortællingerne skal bidrage til Åbyhøj som sted og skabe nye fortællinger om Åbyhøj.

Det kan være fortællinger om:

- vejen, du går
- særlige steder
- legesteder før institutionernes tid
- Parken, kolonihaver, åen, kirkegården og andre grønne områder
- huse/huset
- mennesker i Åbyhøj
- biblioteket, kirken, skoler, børnehaver og Ungdomsskolen
- sportsforeninger, ungdomsforeninger og andre foreninger
- butikkerne
- Åbyhøj og Aarhus
- hvorfor bor du her?
- hvad i Åbyhøj, kan du ikke vænne dig til?

Fortællingerne indleveres skriftligt senest 1. september.

Den 29. september 2014 kom 110 borgere og hørte oplæsning af uddrag fra de 24 fortællinger, vi havde modtaget. Lydhørhed og opmærksomhed prægede aftenen. Fire beretninger blev læst op af forfatterne og flere beretninger i uddrag af medlemmer af arbejdsgruppen.

Fortællingerne omfattede på forskellig vis mange af ovennævnte ide-ord. Levende og eksistentielle erindringer beskrev de forskellige sociale sammenhænge og relationer, som man har indgået i ved at vokse op og gå i skole i Åbyhøj. Mødet med kammerater og deres familier i et mangeartet fritids-, arbejds- og komsammenliv markeredes som umiddelbare kulturværdier. Det blev en positiv henvisning til opvækst og liv et sted, hvor forskelligartet boligbebyggelse og differentierede sociale relationer mellem mennesker fremmer borgernes deltagelse på kryds og tværs i foreningslivet lokalt. Den yngste skribent var 12 år, den ældste 85.

En speciel og aktuel oplysning til deltagerne den 29. september 2014: Efter et afholdt møde den 5.11.2014 mellem pålidelige kilder (dog ikke primære kilder) kan det fastlægges, at det var pedel Thomsen, Den glade gartner og senere kommunegartner Alfred Christensen, der den 11. december 1944 fjernede den ene bolt ved flagstangen i skolegården på Åby Skole, så flagstangen væltede og blev ituslået inden en SS-bataljon på ca. 800 mand, der kom fra Karelen, indtog skolen den 12. december.

ÅBY-FORTÆLLINGER

MANDAG 29. SEPTEMBER 2014 KL. 19.00 · SALEN PÅ ÅBY BIBLIOTEK

